

Protocol doubleren en versnellen

obs De **Plataan**

Vooraf

Dit protocol vormt een uitgangspunt voor te nemen beslissingen. De ouders worden hier altijd bij betrokken.

In de wet op het onderwijstoezicht wordt gesteld dat het onderwijs afgestemd moet worden op de voortgang in de ontwikkeling van de leerling. Bij zorgleerlingen, dus leerlingen waarvoor een meer specifieke ondersteuning nodig is, moet systematisch gewerkt worden aan die aspecten van de ontwikkeling die achter blijven. Mocht blijken dat deze specifieke ondersteuning niet genoeg heeft opgeleverd dan kan een van de mogelijke oplossingen voor zorgleerlingen gezocht worden in groepsdoublure of groepsversnelling. Beide vormen van hulp kennen nogal wat kanttekeningen, leiden nog wel eens tot misverstanden en spanningen met ouders en hebben lang niet altijd het gewenste effect. Vandaar dat het juist lijkt om een groepsdoublure of versnelling in procedures vast te leggen.

Uitgangspunten zijn:

- Groepsdoublure of groepsversnelling moet geschieden op basis van zorgvuldige afweging.
- Groepsdoublure of groepsversnelling vormt de verantwoordelijkheid van het gehele team.
- Voorafgaande aan groepsdoublure of groepsversnelling is er sprake geweest van nadrukkelijke extra ondersteuning, uitgaande van de specifieke onderwijsbehoefte van het kind. Dit is zoveel mogelijk uitgedrukt in (ondertekende) handelingsplannen.

Centraal staat:

De school beslist over de plaatsing van leerlingen in de groepen. Wanneer ouders het niet eens zijn met het genomen besluit, dan kunnen zij gebruik maken van de geldende klachtenprocedure zoals omschreven in de schoolgids.

Doublure

1. Een doublure is een verantwoordelijkheid van het hele team.
2. Doubleren wordt spaarzaam en liefst zo jong mogelijk toegepast, omdat:
 - De effecten van een doublure in een aantal gevallen maar beperkt zijn. Immers, de bedoeling is dat kinderen aan kunnen sluiten op de opvolgende groep.
 - Het gevoel van opnieuw falen belangrijke negatieve gevolgen kan hebben voor het sociaal welbevinden.
 - Demotivatie op de loer ligt.
 - Het zelfvertrouwen geschaad kan worden.
 - Er is vaak op het moment van doubleren een gat ontstaan bij bepaalde vakken tussen waar het kind zit en waar de opvolgende groep is: vaak is het kind verder, soms achter en cruciaal is dat het kind moet kunnen aanhaken: er moet geen mismatching plaats vinden.

Een voorkomend moment voor een eventuele doublure vormt de overgang van groep 2 naar groep 3. Een kind kan langer de tijd nodig hebben om sociaal emotioneel te versterken en de basisvaardigheden, die het nodig heeft voor het

leren van de technische vaardigheden (lezen en rekenen), voldoende te beheersen. Een wankel basis maakt de kans van slagen in groep 3 gering. Het verschil in leeftijd tussen groep 1 en 2 is goed inpasbaar in de kleuterklas en omgeving, ouders en kind zijn een bouwverlenging in de regel gauw vergeten. Toch kunnen er op andere momenten ook doublures plaatsvinden. Bijvoorbeeld wanneer blijkt dat de technische vaardigheden (lezen, rekenen en spellen) onvoldoende beheerst worden om de lesstof vanaf groep 6 met redelijk succes te kunnen volgen. De lesstof vanaf groep 6 is meer gericht op het toepassen van geleerde technische vaardigheden om met name kennis te kunnen verwerven. Vanaf groep 6 zullen doublures sporadisch voorkomen. De school is ingericht op het werken met verschillende niveaus. Kinderen leren hun eigen (on)mogelijkheden kennen en ook daar mee om te gaan. Dit brengt uiteraard verschillen met zich mee, die we weer terugzien in de uiteindelijke eindbeoordeling en schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs. Een doublure kan 1 maal worden toegepast op een schoolloopbaan van 8 jaar.

3. Voor **doubleren** gelden de volgende afspraken:

- Er is gewerkt met handelingsplannen om het kind te ondersteunen. Deze handelingsplannen zijn volgens vastgestelde procedure met ouders besproken.
- Het kind is ter sprake gebracht in de leerlingenbespreking.
- In veel gevallen is het van belang een doublure te overwegen op basis van advies uit extern onderzoek of een consultatief gesprek met externen (bijv. behandelcentra waar kinderen ook vanuit begeleid worden of ambulante begeleiders uit SO)
- Het team moet er van overtuigd zijn dat er een grote kans bestaat dat de doublure een meerwaarde heeft. Extra onderwijstijd moet zin hebben.
- Ouders worden ingelicht over voornemens rond doubleren als de leerlingenbespreking daartoe besluit (eerste gesprek in november, vervolggelak in maart en evt. juni)
- Na een doublure wordt het traject van extra ondersteuning en handelingsplannen eventueel voortgezet totdat het kind opgenomen is in de opvolgende groep. Ook wanneer een kind blijvend extra ondersteuning nodig heeft, dient er gewerkt te worden met een handelingsplan als basis voor een verantwoorde ondersteuning.
- In het nieuwe schooljaar nodigt de leerkracht de ouders in september uit voor een gesprek rond de voortgang en verwerking van de doublure van het kind. In november worden de ouders een tweede maal uitgenodigd (rapportgesprek) voor een vervolggelak. Indien de doublure goed verloopt, geldt daarna weer de reguliere gang van zaken rond oudergesprekken zoals die gewoon is op de school.
- Het proces rond de doublure wordt gedocumenteerd.
- De school houdt bij hoe de verdere loopbaan van het kind verloopt en documenteert dit.

Doublure, wat zijn de criteria?

Overgang naar groep 3 is mogelijk als:

1. Er voldoende scores zijn op de onderdelen van de Cito-toetsen: Taal voor Kleuters, en Ordenen.
2. Er sprake is van een voldoende ontwikkeling naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht: onderbouwd door observatiegegevens m.b.t. de cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, werkhouding, concentratie vanuit BOSOS.

Doublure wordt overwogen als het kind niet voldoet aan (een van) de twee criteria. Met uitzondering van kinderen met een eigen leerlijn dan wel een Maatwerkbudget.

Overgang naar een volgende groep is mogelijk als:

1. Er voldoende scores zijn op de onderdelen van de schoolvaardigheidstoetsen.
2. Er sprake is van een voldoende ontwikkeling naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht onderbouwd door observatiegegevens uit de groep en eventueel methode gebonden toetsen.
3. De groepsleerkracht het kind in staat acht met de verworven technische vaardigheden (lezen, rekenen en spellen) aan de slag te kunnen in de volgende groep.

Doublure wordt overwogen als het kind niet voldoet aan een van de hierboven genoemde criteria. Met uitzondering van kinderen met een eigen leerlijn dan wel een Maatwerkbudget.

Versnellen

Het overslaan van een groep komt spaarzaam voor. Voor het overslaan van een van de groepen 2 t/m 7 gelden vrijwel dezelfde criteria als bij het doubleren in groep 3 t/m 7.

1. Het overslaan van een groep is een verantwoordelijkheid van het hele team.
2. Overslaan van een groep wordt spaarzaam en liefst zo jong mogelijk toegepast, omdat:
 - Het overslaan van een groep kans loopt te mislukken. Immers, de bedoeling is dat het betreffende kind aan kan sluiten bij de volgende groep. In een aantal gevallen lukt dat echter niet. Emotioneel kan een kind bijvoorbeeld niet toe zijn aan een versnelling.
 - Het mislukken belangrijke negatieve gevolgen kan hebben voor het sociaal welbevinden.
 - Demotivatie het gevolg kan zijn.
 - Het zelfvertrouwen geschaad kan worden.
 - Er vaak op het moment van overslaan een gat ontstaat bij bepaalde vakken tussen waar het kind zit en waar de volgende groep is: vaak is het kind verder, soms achter en cruciaal is dat het kind moet kunnen aanhaken: er moet geen mismatching plaatsvinden. Hiaten worden weggewerkt in de volgende groep.
3. Versnellingen kunnen voorkomen door de hele school. Het gaat vaak om kinderen die de technische vaardigheden (lezen, rekenen en spellen) al goed beheersen en van wie de interesse naar diverse zaken zo groot is, dat de huidige groep niet veel meer te bieden heeft. Het kind heeft op de gebieden van rekenen, spelling en begrijpend lezen een voorsprong van een jaar of meer. Uitdaging om verveling en ongewenst gedrag in de vorm van bijvoorbeeld terugval te voorkomen kan dan nodig zijn.

Vanaf groep 6 geldt net als met doubleren dat de school is ingericht is op het werken met verschillende niveaus. Kinderen leren hun eigen (on)mogelijkheden kennen en ook daar mee om te gaan. Dit brengt uiteraard verschillen met zich mee, die we weer terugzien in de uiteindelijke eindbeoordeling en schoolkeuze voor het voortgezet onderwijs. Een versnelling kan 1 maal worden toegepast op een schoolloopbaan van 8 jaar.

4. Voor het versnellen van een groep gelden de volgende afspraken:
 - Er is gewerkt met meerdere handelingsplannen om het kind te ondersteunen. Deze handelingsplannen zijn volgens vastgestelde procedure met ouders besproken.
 - Het kind is ter sprake gebracht in de leerlingenbespreking.
 - Het kind is op het gebied van rekenen, spelling en begrijpend lezen w.b. de methode gebonden toetsen doorgetoetst en de DLE's vanuit de Cito LOVS wijzen erop dat er een voorsprong is van een jaar of meer.
 - In veel gevallen is het van belang een versnelling te overwegen op basis van advies uit extern onderzoek of een consultatief gesprek met externen.
 - Het team moet er van overtuigd zijn dat er een grote kans bestaat dat de versnelling een meerwaarde heeft.
 - Ouders worden ingelicht over voornemens rond versnellen als leerlingenbespreking daartoe besluit (eerste gesprek in okt/nov; gesprekken groep 1-2 , vervolgesprek in maart en evt. eind mei)
 - Voordat er overgegaan wordt tot versnelling is er in de huidige groep toegewerkt naar het niveau waarin het kind moet zijn in de volgende groep.
Er wordt instructie gegeven om eventuele hiaten te voorkomen.
 - Na een versnelling wordt het traject van extra ondersteuning en handelingsplannen eventueel voortgezet totdat het kind opgenomen is in de opvolgende groep. Ook wanneer een kind blijvend extra ondersteuning nodig heeft, dient er gewerkt te worden met een handelingsplan als basis voor een verantwoorde ondersteuning.
 - In het nieuwe schooljaar nodigt de leerkracht de ouders in september uit voor een gesprek rond de voortgang en verwerking van de versnelling van het kind. In november worden de ouders een tweede maal uitgenodigd voor een vervolgesprek. Indien de versnelling goed verloopt, geldt daarna weer de gang van zaken rond oudergesprekken zoals die gewoon is op de school.
 - Het proces rond de versnelling wordt gedocumenteerd en opgenomen in het dossier van het kind.
 - De school houdt bij hoe de verdere schoolloopbaan van het kind verloopt en documenteert dit.

Versnellen, wat zijn de criteria?

Vervroegde overgang naar groep 3 is mogelijk als:

1. Er zeer goede scores zijn op de onderdelen van de Cito-toetsen: Taal voor Kleuters en Rekenen voor Kleuters.
2. Er sprake is van een opvallend vlotte ontwikkeling naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht: onderbouwd door observatiegegevens m.b.t. de cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, werkhouding, concentratie, enzovoort.

Versnelling wordt overwogen als het kind voldoet aan beide criteria.

Vervroegde overgang naar een volgende groep (eventueel halverwege het schooljaar) is mogelijk als:

1. Er zeer goede scores zijn op de onderdelen van de schoolvaardigheidstoetsen.
2. Er sprake is van een opvallend vlotte ontwikkeling naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht onderbouwd door observatiegegevens uit de groep en eventueel methodegebonden toetsen, eventueel onderbouwd met een extern onderzoek.
3. De groepsleerkracht het kind in staat acht met de verworven technische vaardigheden (lezen, rekenen en spellen) aan de slag te kunnen in de volgende groep van de school. Versnelling wordt overwogen als het kind voldoet aan de criteria.
4. Bij doortoetsen blijkt het kind een voorsprong heeft van een jaar of meer op de vakken rekenen, spelling en begrijpend lezen.

Procedure en tijdpad

Het besluit om een kind te laten doubleren of te laten versnellen wordt voorbereid door leerkracht en IB'er en wordt besproken in de teamvergadering. Het definitieve besluit wordt in het zorgteam genomen. De ouders worden hiervan goed op de hoogte gehouden.

Tijdpad

Oktober:

- o De eerste signalen van mogelijke doublure of versnellingen worden met de IB'er besproken

Februari:

- o Na de Citotoetsen worden de resultaten bekeken en vindt overleg plaats tussen leerkracht en IB'er
- o De leerling wordt ingebracht bij begeleider leerlingenzorg PPO en in de doublurevergadering. De directie wordt op de hoogte gesteld.
- o De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek dit is meestal de tweede rapportbespreking maar kan i.v.m. de korte tijd ook in een andere afspraak besproken worden.

Februari/maart:

- o Het handelingsplan wordt aangepast en eventuele acties worden in gang gezet. In het geval van versnellen wordt er doorgetoetst en worden er voorbereidingen in de groep getroffen (extra instructie en aangepast programma)

Mei:

- o Het definitieve besluit valt in samenspraak met ouders. Er worden afspraken gemaakt over de te nemen verdere stappen.

Versie vanaf 2019